

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Václava Novotného a soudkyň JUDr. Ludmily Valentové a Lenky Matyášové v právní věci žalobce: **O. K.**, zast. advokátem JUDr. Petrem Práglem, se sídlem Ústí nad Labem, Dlouhá 5, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** Nad Štolou 3, Praha 7, o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 28. 4. 2004, č. j. 15 Az 551/2003 -23,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

Odůvodnění:

Rozhodnutím žalovaného ze dne 5. 11. 2001 byl pod č. j. OAM-10619/VL-20-06-2001 zamítnut návrh žalobce (dále též „stěžovatele“) o udělení azylu jako zjevně nedůvodný podle § 16 odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), dále bylo rozhodnuto, že účastník nesplňuje důvody udělení azylu podle § 13 odst. 1, 2, § 14 téhož zákona a že na cizince se nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 citovaného zákona. Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel rozklad, o němž bylo rozhodnuto dne 12. 2. 2003 pod č.j. OAM-2848/AŘ-2001 tak, že se napadené rozhodnutí o zamítnutí návrhu na zahájení řízení o udělení azylu ve smyslu § 59 odst. 2 správního řádu potvrzuje ve všech jeho částech výroku a rozklad se zamítá.

Proti výše uvedenému rozhodnutí podal stěžovatel žalobu ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem, jež byla kasační stížností napadeným rozsudkem zamítnuta jako nedůvodná, když nebyla stěžovatelem vyvrácena skutečnost, že přicestoval do České republiky z Polska, které je považováno za bezpečnou třetí zemi.

Stěžovatel podanou kasační stížností brojí proti rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě, jako soudu I. stupně, a to dle kasačních důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen s. ř. s.).

Stěžovatel ve své kasační stížnosti vychází z přesvědčení, že napadené rozhodnutí je nesprávné, zjištěný skutkový stav byl nesprávně posouzen, a to již ve správním řízení. Stěžovatel azylovému řízení nerozumí, a proto jeho prvotní výpověď byla sice postavena na ekonomických důvodech, ale o dalších důvodech majících základ v pronásledování se zmínil až později. Zdá se, že by tato okolnost neměla vést k jeho tíži. Současně má stěžovatel zato, že se soud jeho námitkami v celé šíři nezabýval, včetně překážek vycestování podle § 91 zákona o azylu bez ohledu na to, že stěžovatel na tuto obavu v průběhu celého řízení upozorňoval. Stěžovatel dále poukazuje na skutečnost, že své důvody k udělení azylu staví na pronásledování a diskriminaci a není vyloučeno, že se řádně nevyjádřil, protože azylovému řízení řádně neporozuměl. Stěžovatel má zato, že se proto k jeho pozdějším námitkám mohlo přihlédnout více, než tomu v azylovém řízení bylo. Konečně stěžovatel připomíná, že soud prvého stupně rozhodl bez jeho účasti a nařízeného jednání, vycházeje z přesvědčení, že tomu tak je v souladu se zákonem a vzdor tomu, že nejen ze správního spisu, ale celého správního řízení se podává, že stěžovatel český jazyk neovládá. Bylo proto na místě jednat se stěžovatelem prostřednictvím tlumočníka, neboť tímto postupem se tak dostal do nerovného postavení s žalovaným.

Stěžovatel navrhuje přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, dále zrušení napadeného rozhodnutí, vrácení věci k dalšímu řízení Krajskému soudu v Ústí nad Labem a přiznání práva na náhradu nákladů řízení.

Z vyjádření žalovaného ke kasační stížností plyne, že tento popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. I pro řízení o kasační stížnosti správní orgán odkazuje na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi, které stěžovatel učinil během správního řízení, a na vydané rozhodnutí. Soud neshledal v závěrech a postupu správního orgánu nezákonnost. Žalovaný navrhuje zamítnutí kasační stížnosti a nepřiznání odkladného účinku.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.), zejm. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

V souzené věci Nejvyšší správní soud z předmětného správního spisu zjistil, především z protokolu o pohovoru k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu ze dne 1. 11. 2001, že stěžovatele k opuštění v Ukrajiny vedly výhrůžky zaměstnavatele, když stěžovatel pro něj odmítl pracovat poté, co zjistil, že jeho práce spočívala v distribuci narkotik. Na cestu se vydal autobusem přes Polsko, během cesty se stěžovatel setkal s polskými celníky a měl tedy možnost požádat v Polsku o azyl; o to však neměl zájem, přestože mu nebyly kladeny žádné překážky.

Žalovaný své rozhodnutí o žádosti o udělení azylu odůvodnil především tak, že podle ust. § 16 odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., se návrh zamítne jako zjevně nedůvodný, přichází-li účastník ze státu, který považuje ČR za třetí bezpečnou zemi, nebude-li prokázáno, že v jeho případě nelze tento stát za takovou zemi považovat. Protože ministerstvo podrobně vyložilo, že Polsko představuje třetí bezpečnou zemi (včetně rozboru postoje Polska

k Úmluvě o právním postavení uprchlíků) a jelikož stěžovatel před vstupem do ČR měl možnost požádat v Polsku o azyl, dospěl žalovaný k závěru, že mohl požádat o azyl již v této zemi. Ke stejnému skutkovému a právnímu závěru dospěl v napadeném rozsudku rovněž Krajský soud v Ústí nad Labem.

K rozhodnutí soudu prvého stupně je třeba dodat, že subjektivní právo na azyl je právem na nezbytnou ochranu před pronásledováním v zemi původu, ale nikoliv právem vybrat si zemi, ve které žadatel o azyl bude chtít toto své právo uplatnit. Stěžovatel vycestoval způsobem, kdy nebyl fakticky ani jinak omezen ve volném pohybu, měl možnost dopravní prostředek opustit, byl v kontaktu s orgány celní a pasové kontroly a měl možnost o azyl bez problémů požádat v Polsku. Nejednalo se o případ, kdy by byl ve svém volném pohybu omezen, což většinou souvisí s nelegálním přechodem hranic. Okolnost, že rozhodnutí, ve které zemi podá žádost o azyl, záleželo pouze na žalobci, s sebou nepřináší žádný právní důsledek při podání návrhu na zahájení řízení o udělení azylu. Z volního aspektu nelze učinit závěr o právním nároku stěžovatele na výběr země, ve které bude chtít žít jako azylant. Za této situace lze shledat, že stěžovatel má možnost požádat o udělení azylu v Polsku.

Nejvyšší správní soud konstatuje shodně s názorem soudu I. stupně, že podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., které v souzené věci žalovaný aplikoval, se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel přichází ze státu, který Český republika považuje za třetí bezpečnou zemi původu, nebude-li prokázáno, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze. Legální definici bezpečné třetí země obsahuje ust. § 2 odst. 2 citovaného zákona, podle níž se takovouto zemí rozumí stát jiný, než stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště, ve kterém cizinec pobýval před vstupem na území a do kterého se může tento cizinec vrátit a požádat o udělení postavení uprchlíka podle mezinárodní smlouvy, aniž by byl vystaven pronásledování, mučení, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu.

Za těchto okolností Nejvyšší správní soud neshledal důvodnými ani další námitky stěžovatele o jazykové bariéře, která nastala již ve správním řízení, odkazujíce přitom na Protokol o pohovoru k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu na území ČR ze dne 1. 11. 2001, založený na č.l. 13 správního spisu, který byl veden za účasti tlumočníka, dále na rozklad proti rozhodnutí správního orgánu I. stupně, který podal stěžovatel v jazyce českém na formuláři SOZE (č.l. 21 správního spisu); následující žaloba a její doplnění jsou podány rovněž v jazyce českém. Z těchto zjištění lze vyvodit závěr, že stěžovatel českému jazyku rozumí, když potřeba tlumočníka nevyšla v řízení najevo, navíc když o ustanovení tlumočníka v řízení před krajským soudem ani nežádal (srov. NSS 3 Azs 18/2003).

Stěžovatelova námitka o jeho neúčasti na nařízeném jednání krajského soudu rovněž nemůže být vzata v úvahu Nejvyšším správním soudem, jelikož zcela v souladu s procesními předpisy byl stěžovatel poučen (poučení založeno na č.l. 16 soudního spisu) v bodě 3. o možnosti soudu rozhodnout bez nařízení jednání podle § 51 odst. 1 s. ř. s., jestliže to účastníci řízení shodně navrhnou nebo s tím souhlasí, což by umožnilo rychlejší vyřízení věci. Krajský soud dále uvedl, že žádá o vyjádření, zda stěžovatel souhlasí s tím, aby soud v dané věci rozhodl bez nařízení jednání. Vyjádření se zasílá podepsanému soudu k příslušnému číslu jednacímu do dvou týdnů ode dne doručení tohoto poučení. Krajský soud upozornil stěžovatele, že podle § 51 odst. 1 s. ř. s. se má zato, že souhlas byl tímto postupem soudu udělen také tehdy, nevyjádří-li účastník řízení do dvou týdnů od doručení tohoto poučení svůj nesouhlas s takovým projednáním věci. Toto poučení bylo stěžovateli doručeno

do vlastních rukou dne 31. 10. 2003, doručenka je založena na č. l. 21 soudního spisu. Lhůta k vyjádření nesouhlasu s navrhovaným postupem stěžovateli uplynula marně, když na výzvu nereagoval, napadený rozsudek byl vydán dne 28. 4. 2004 a právní moci nabyl dne 10. 8. 2004. Nebylo tedy shledáno pochybení soudu I. stupně ani v tomto ohledu.

Vzhledem ke klíčového problému celé kasační stížnosti, jímž je příjezd stěžovatele do ČR z třetí bezpečné země, se již Nejvyšší správní soud nezabýval skutečností, že stěžovatel měl studijní vízum pro Českou republiku, jelikož toto je pro posouzení otázky azylu z hlediska § 16 odst. 1 písm. e/ zák. o azylu právně nevýznamné. Rovněž nepodstatným se jeví důvod uplatněný stěžovatelem dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., dle nějž lze kasační stížnost podat z důvodů tvrzené nezákonnosti rozhodnutí krajského soudu o odmítnutí návrhu nebo zastavení řízení. Pokud však krajský soud v napadeném rozsudku nerozhodl o odmítnutí návrhu ani o zastavení řízení, ale žalobu zamítl, je tento důvod uplatněný v kasační stížnosti zcela nepřípadný, jak již bylo vysloveno v judikatuře Nejvyššího správního soudu rozsudkem č.j. 3 Azs 32/2003-92 ze dne 27. 5. 2004.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná a zamítl ji dle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s.

Za této procesní situace, kdy Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti rozhodoval dle § 56 s. ř. s. přednostně po jejím obdržení a po nezbytném poučení účastníků řízení o složení senátu, se z důvodu nadbytečnosti již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a žalovanému, který byl v řízení úspěšný, náklady řízení nevznikly, resp. je neúčtoval, proto soud rozhodl, že se žalovanému náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 9. 2. 2005

JUDr. Václav Novotný
předseda senátu